

Bendrosios kompetencijos teismai - Belgija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([fr](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [nl](#).

Šiame skyriuje pateikiama Belgijos bendrosios kompetencijos teismų apžvalga.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Aukščiausiasis teismas

Kasacinis teismas – tai Briuselyje įsikūręs aukščiausios instancijos teismas („teismų teismas“).

Prisiekusiųjų teismas

Prisiekusiųjų teismas yra kiekvienoje iš dešimties provincijų ir sostinės Briuselio apygardoje. Tai ne nuolat veikiantis teismas, jis sudaromas kiekvieną kartą prireikus nagrinėti bylą.

Apeliaciniai teismai

- **Apeliaciniai teismai.** Belgijoje jų yra penki.
 - Briuselio apeliacinis teismas (turintis jurisdikciją Valonų Brabanto ir Flamanų Brabanto provincijose ir sostinės Briuselio regione),
 - Lježo apeliacinis teismas (turintis jurisdikciją Lježo, Namiūro ir Liuksemburgo provincijose),
 - Monso apeliacinis teismas (turintis jurisdikciją Heno provincijoje),
 - Gento apeliacinis teismas (turintis jurisdikciją Vakarų ir Rytų Flandrijos provincijose),
 - Antverpeno apeliacinis teismas (turintis jurisdikciją Antverpeno ir Limburgo provincijose).
- **Darbo ginčų apeliaciniai teismai.** Belgijoje jų yra penki. Tai apeliaciniai teismai, kurių specializacija – darbo teisė. Jų teritorinė jurisdikcija tokia pati kaip ir pirmiau minėtų apeliacinių teismų.

Pirmosios instancijos teismai

- **Pirmosios instancijos teismai.** Belgijoje jų yra 13 (po vieną kiekvienoje teisminėje apygardoje ir du Briuselio apygardoje – viename jų vartojama olandų, kitame – prancūzų kalba).
- **Darbo ginčų teismai.** Belgijoje jų yra devyni (iš esmės po vieną kiekvienoje apeliacinio teismo teritorinėje jurisdikcijoje, išskyrus Briuselio apeliacinio teismo teritorinę jurisdikciją, kurioje darbo ginčų teismai taip pat yra Levene, Nivelyje ir Briuselyje, ir išskyrus vokiškai kalbančią teritoriją Epeną).
- **Komercinių bylų teismai.** Belgijoje jų yra devyni – iš esmės po vieną kiekvienoje apeliacinio teismo teritorinėje jurisdikcijoje, išskyrus Briuselio apeliacinio teismo teritorinę jurisdikciją, kurioje komercinių bylų teismai taip pat yra Levene, Nivelyje ir Briuselyje, ir išskyrus vokiškai kalbančią teritoriją Epeną.

Žemesnės instancijos arba vietos teismai

- **Taikos teismas.** Belgijoje yra 187 taikos teismai (po vieną kiekviename teisiniame kantone).
- **Policijos teismai.** Belgijoje jų yra 15.

Teismų jurisdikcija

Taikos teismas

Taikos teisme nagrinėjamos **civilinės ir komercinės bylos**, kurių suma neviršija 1 860 EUR. Taikos teismo jurisdikcijai, be kita ko, priklauso nuomos, kaimynystės ginčų, servituto, nusavinimo bylos (nepriklausomai nuo sumos) ir sutuoktiniams taikomos laikinosios priemonės. Išskyrus atvejus, kai nagrinėjamo ieškinio vertė neviršija 1 240 EUR, taikos teismo sprendimus galima **apskųsti** pirmosios instancijos teisme arba komercinių bylų teisme atsižvelgiant į tai, kokia tai byla – civilinė ar komercinė.

Policijos teismas

Policijos teismas – tai **baudžiamųjų ir civilinių bylų** teismas, nagrinėjantis nuobaudas, smulkiems nusižengimams priskiriamas veikas, specialiųjų įstatymų (pavyzdžiui, Žemės ūkio kodekso, Miškų kodekso) pažeidimus, ieškinius, susijusius su žalos, padarytos dėl eismo nelaimės, atlyginimu, ir kelių eismo taisyklių pažeidimus. Policijos teismo sprendimai gali būti **apskųsti** pirmosios instancijos teisme, išskyrus sprendimus dėl dalykų, išvardytų Teismų kodekse, kai nagrinėjamo ieškinio vertė neviršija 1 240 EUR.

Pirmosios instancijos teismas

Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai priklauso visos bylos, išskyrus tas, kurios įstatymu priskiriamos kitiems teismams. Pirmosios instancijos teismo jurisdikcija yra **likutinė jurisdikcija**.

Pirmosios instancijos teismas padalintas į skyrius: **civilinių bylų teismą, baudžiamųjų bylų teismą ir jaunimo bylų teismą**. 2007 m. Antverpeno, Briuselio, Rytų Flandrijos, Lježo ir Heno pirmosios instancijos teismuose taip pat įsteigti **bausmių vykdymo teismai**.

Civilinių bylų teismas

Civilinių bylų teisme nagrinėjamos **su asmenų statusu susijusios bylos** (pavyzdžiui, santuokos nutraukimo, vaiko kilmės, įvaikinimo). Teismo jurisdikcijai taip pat priklauso bylos, kurių suma didesnė nei 1 860 EUR, su paveldėjimo arba autorių teisėmis susijusios bylos ir apeliaciniai skundai dėl taikos teismo sprendimų.

Baudžiamųjų bylų teismas

Baudžiamųjų bylų teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti visus **nusižengimus ir jiems priskirtinus nusikaltimus**, pavyzdžiui, apgaule, sukčiavimą, netyčinę žmogžudystę, vagystę su įsilaužimu, vagystę panaudojant fizinį smurtą. Jis taip pat vykdo apeliacinio teismo funkcijas nagrinėdamas policijos teismo sprendimus.

Baudžiamųjų bylų teismui byla gali būti perduodama tiesioginiu prokuratūros arba civilinį ieškinį pateikusios šalies šaukimu, arba uždarosios kolegijos, kuri baigusi tyrimą nustato, ar kaltinamojo byla perduodama baudžiamųjų bylų teismui, nutartimi.

Uždaroji kolegija – tai ikiteisminį tyrimą atliekantis organas, kurį sudaro vienas posėdžiaujantis pirmosios instancijos teismo teisėjas ir kuriame nagrinėjama, ar yra pagrindo bylą perduoti baudžiamųjų bylų teismui, arba nusprendžiama įtariamojo netraukti baudžiamajon atsakomybėn (nusikaltimo sudėties nebuvimas). Be to, uždaroji kolegija kas mėnesį, o jeigu nusikaltimas nepriskirtinas nusižengimui, kas tris mėnesius, sprendžia, ar pratęsti kaltinamojo kardomąjį kalinimą, ar jį paleisti, esant reikalui su tam tikromis sąlygomis.

Kardomasis kalinimas – tai saugumo priemonė, kurią taikant nesunkaus ar sunkaus nusikaltimo padarymu įtariamasis asmuo įkalinamas iki teismo proceso. Ši priemonė taikoma, kad įtariamasis nesislapstytų nuo teisėsaugos tuo metu, kai turi atvykti į teismą, kad iki teismo nepadarytų kitų pažeidimų, kad nebandytų sunaikinti įrodymų ar nepalaikytų ryšių su trečiaisiais asmenimis (pavyzdžiui, siekdamas daryti įtaką liudytojams arba kitiems kaltinamiesiems). Įtariamasis, kuris galiausiai išteisinamas arba kurio baudžiamasis persekiojimas nutraukiamas, teisingumo ministro gali prašyti sumokėti kompensaciją už laiką, kurį jis nepagrįstai praleido kalėjime: tai kompensacija neteisėto kardomojo kalinimo atveju. Norint gauti šią kompensaciją, turi būti įvykdytos dvi sąlygos: kardomasis kalinimas turi trukti ilgiau nei aštuonias dienas ir kardomojo kalinimo priemonė arba jos pratęsimas neturi būti taikomi dėl įtariamojo asmeninio elgesio. Antrąją sąlygą ministras vertina labai griežtai.

Uždarosios kolegijos sprendimus galima apskųsti **apeliacine tvarka** kaltinimo kolegijai. Kaltinimo kolegija atstovauja ikiteisminio tyrimo organui apeliacinio teismo lygmeniu.

Jaunimo bylų teismas

Jaunimo bylų teisme visų pirma nagrinėjamos bylos, susijusios su 1965 m. Jaunimo apsaugos įstatymo taikymu, pavyzdžiui, tėvų valdžios apribojimu, nepilnamečių apgyvendinimu globėjų šeimose arba uždaruose centruose, ir nepilnamečių nusikaltimais.

Teisėjas nusikaltimą padariusiems jaunuoliams bausmių neskiria, bet imasi **priemonių** jų atžvilgiu. Praktiškai jis visų pirma gali juos sudrausti („pareikalauti laikytis tvarkos“), apgyvendinti globėjų šeimoje arba specializuotoje įstaigoje, kurioje jis bus kartu su kitais auklėtojų prižiūrimais jaunuoliais, skirti jam viešųjų darbų, o tam tikrais išskirtiniais atvejais – net kardomąjį kalinimą. Jaunimo bylų

teismo teisėjas imasi **globos, apsaugos arba auklėjimo priemonių**. Jei nesunkų nusikaltimą padariusiam nepilnamečiui yra 16 metų, tam tikrais išimtiniais atvejais jaunimo bylų teismo teisėjas gali atsakyti bylos. Tuomet nepilnamečio byla nagrinėjama specialioje jaunimo bylų teismo kolegijoje, atliekančioje baudžiamųjų bylų teismo funkciją. Jei nusikaltimas ypač sunkus, pavyzdžiui, žmogžudystė, jaunuolis išimties tvarka siunčiamas į prisiekusiųjų teismą, nepaisant to, kad yra nepilnametis. Jaunimo bylų teismas taip pat gali imtis priemonių prieš tėvus, jeigu šie nevykdo savo pareigos auklėti vaiką (smurtas prieš vaiką, piktnaudžiavimas valdžia, prastos gyvenimo sąlygos ir kt.). Be to, tam tikrais skubiais atvejais, siekiant apsaugoti vaiką, priemonių galima imtis labai greitai.

Įstatymo projektu, dėl kurio Atstovų Rūmai balsavo 2011 m. liepos mėn. ir kuris buvo perduotas Senatui, numatoma pirmosios instancijos teismų lygmeniu įsteigti šeimos ir jaunimo teismų skyrius. Šiame projekte numatyta, kad tam tikra taikos teismo kompetencija bus perduota pirmosios instancijos teismų šeimos kolegijoms, ir atvirkščiai, o tam tikra jaunimo kolegijų kompetencija bus perduota šeimos kolegijoms.

Bausmių vykdymo teismai

Bausmių vykdymo teismai priima sprendimus dėl laisvės atėmimo bausmė nuteistų asmenų išorinio teisinio statuso. Jie priima sprendimą skirti tokias priemones: **ribotą kardomąjį kalinimą, elektroninę priežiūrą, lygtinį paleidimą ir laikiną paleidimą** siekiant asmenį išsiųsti iš šalies arba perduoti kitai šaliai. Prokuratūra ir nuteistieji bausmių vykdymo teismų kolegijų sprendimus gali apskųsti kasacine tvarka.

Pirmosios instancijos teismo sprendimų apskundimas

Išskyrus bausmių vykdymo teismų priimtus sprendimus, jeigu bet kuri šalis arba prokuratūra nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimu, ji gali apskųsti šį sprendimą **apeliacine tvarka**, su sąlyga, kad šis priimtas pirmąja instancija, t. y. apeliacine tvarka neapskundus policijos arba taikos teismo jau priimto sprendimo. Šiuo atveju byla nagrinėja apeliacinis teismas, nepaisant to, kad ji priklauso civilinių bylų teismo, baudžiamųjų bylų teismo ar jaunimo bylų teismo jurisdikcijai.

Darbo ginčų teismas

Darbo ginčų teismo jurisdikcijai priklauso **socialinės bylos**: socialinio draudimo bylos (pensijos, nedarbas ir kt.), su darbo santykiais susiję ginčai (darbo sutartys, darbo reglamentavimas ir kt.) ir nelaimingų atsitikimų darbe bylos. Taip pat jis kompetentingas nagrinėti fizinių asmenų pateiktus prašymus dėl **kolektyvinio skolų padengimo**.

Darbo ginčų teismą sudaro **įvairios kolegijos**. Išskyrus teismų kodekse nustatytą išimtį, kolegijas sudaro joms pirmininkaujantis profesionalus teisėjas ir du neprofesionalūs teisėjai. Pagal teismo nagrinėjamo ginčo pobūdį neprofesionalūs teisėjai atstovauja darbuotojams, darbdaviams arba savarankiškai dirbantiems asmenims. Šie asmenys skiriami darbo organizacijų (darbdavių, darbuotojų, darbininkų ar savarankiškai dirbančių asmenų) teikimu. Prokuratūra vykdo darbo audito, o prokuroras – darbo auditoriaus funkcijas.

Jeigu šalys nesutinka su darbo ginčų teismo sprendimu, jos gali jį apskųsti **apeliacine tvarka** darbo ginčų apeliaciniame teisme.

Komercinių bylų teismas

Komercinių bylų teisme nagrinėjami **verslininkų ginčai** dėl **didesnių nei 1 860 EUR** sumų, taip pat specifinės bylos, pavyzdžiui, **bank roto bylos** arba **bendrovės akcininkų ginčai**. Komercinių bylų teisme taip pat nagrinėjami apeliaciniai skundai dėl taikos teismų priimtų sprendimų komercinėse bylose.

Komercinių bylų teismo kolegijas sudaro profesionalus teisėjas ir du konsuliniai teisėjai. Konsulinius teisėjus skiria įvairios verslo ir pramonės asociacijos. Jos savo kandidatus atrenka iš verslininkų, bendrovių vadovų, įmonių auditorių ir apskaitininkų. Prokuratūrai atstovauja pirmosios instancijos teismui priskirti prokuratūros nariai.

Jei šalys nori užginčyti komercinių bylų teismo sprendimą, jos teikia **skundą** apeliaciniam teismui. Tačiau skundžiamas sprendimas turi būti priimtas pirmąja instancija, o ne apskundus ankstesnį taikos teismo sprendimą.

Apeliaciniai teismai ir darbo ginčų apeliaciniai teismai

Apeliacinį teismą sudaro kelios kolegijos.

- **Civilinių bylų kolegijos** nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmąja instancija priėmė pirmosios instancijos teismų civilinių bylų skyriai ir komercinių bylų teismai.
- **Baudžiamųjų bylų kolegijos** nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmąja instancija priėmė baudžiamųjų bylų teismai.

- **Jaunimo bylų kolegijos** nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmąja instancija priėmė jaunimo bylų teismai.
- **Kaltinimo kolegija** – tai ikiteisminį tyrimą atliekantis organas, atsakingas už apeliacinių skundų dėl uždarnosios kolegijos sprendimų nagrinėjimą. Kaltinimo kolegija taip pat siunčia įtariamąjį į prisiekusiųjų teismą, jei šis padarė nusikaltimą, su spauda arba politika susijusį nesunkų nusikaltimą.

Kaip ir darbo ginčų teismo, **darbo ginčų apeliacinio teismo** kolegijas sudaro profesionalus teisėjas ir du arba keturi neprofesionalūs teisėjai. Darbo ginčų apeliaciniame teisme nagrinėjami apeliaciniai skundai dėl darbo ginčų teismų sprendimų.

Prisiekusiųjų teismas

Nusikaltimai

Jeigu asmuo **kaltinamas padaręs nusikaltimą, kuris nepriskirtas ar nebuvo priskirtas nusižengimui**, jis kviečiamas atvykti į prisiekusiųjų teismą, kur yra teisiamas **prisiekusiųjų**.

Prisiekusiųjų teismo pirmininkas yra profesionalus teisėjas, jam padeda du tarėjai, taip pat profesionalūs teisėjai. Jie nesprendžia dėl kaltinamojo kaltumo arba nekaltumo. Priimti sprendimą, ar kaltinamasis padarė nusikaltimą, turi prisiekusieji. **Prisiekusieji** atrenkami iš gyventojų burtų tvarka. Tapti prisiekusiuoju gali būti paprašyta kiekvieno 28–65 metų belgo, turinčio pilietines ir politines teises, mokančio skaityti ir rašyti, neteisto daugiau kaip keturių mėnesių laisvės atėmimo bausme arba daugiau kaip 60 valandų viešųjų darbų bausme.

Prisiekusiųjų teismo proceso pradžioje perskaitomas kaltinamasis aktas, bylos santrauka, į kurią įtraukiama pagrindinė per ikiteisminį tyrimą surinkta informacija. Paskui apklausiami liudytojai ir su tyrimu susiję asmenys. Per šias apklausas prisiekusiesiems, negalėjusiems susipažinti su byla, turi būti suteikiama galimybė susidaryti nuomonę. Paskui kaltinamąją kalbą sako prokuroras, kalba civilinį ieškinį pareiškusios šalys, ginamąsias kalbas sako advokatai. Taip pat išklausomas kaltinamasis. Jis atsako į pirmininko klausimus, paaiškina įvykius ir taip pat gali gintis įrodinėdamas savo nekaltumą. Pasibaigus posėdžiui **dvylika prisiekusiųjų** susirenka į uždarą posėdį. Prisiekusieji **turi priimti sprendimą dėl kaltinamojo kaltumo arba nekaltumo**. Sprendimas priimamas balsuojant ir gali būti sąlyginis. Pavyzdžiui, prisiekusieji kaltinamąjį gali paskelbti kaltu ir kartu pripažinti, kad yra lengvinančių aplinkybių. Jeigu kaltinamasis paskelbiamas kaltu, profesionalūs teisėjai ir prisiekusieji kartu aptaria, kokia bausmė turi būti skiriama. Šis sprendimas priimamas absoliučia balsų dauguma. Sprendimas dėl kaltumo turi būti pagrįstas.

Paprastai prisiekusiųjų teismo sprendimas neskundžiamas apeliacine tvarka. Tačiau nuteistasis, civilinį ieškinį pateikusi šalis ir prokuratūra gali apskųsti sprendimą kasacine tvarka **kasaciniam teismui**. Jeigu nuosprendį kasacinis teismas panaikina, byla perduodama nagrinėti kitam prisiekusiųjų teismui, kuris turi priimti naują sprendimą.

Su spauda ir politika susiję nusižengimai

Nusižengimas yra susijęs su spauda, jei nusikalstamos idėjos reiškiamos tekstuose, kurie dideliu tiražu platinami naudojant technines priemones. Politinis nusižengimas – tai dėl politinės priežasties ir politinių tikslų įvykdytas nesunkus nusikaltimas. Prisiekusiųjų teismas nagrinėja visuomeninį ieškinį dėl politinių ir su spauda susijusių nusižengimų, išskyrus su spauda susijusius rasistinius arba ksenofobinius nusižengimus.

Kasacinis teismas

Kasacinis teismas **užtikrina, kad pirmosios instancijos ir apeliaciniuose teismuose būtų laikomasi teisės**. Jis turi jurisdikciją visoje Belgijos teritorijoje. Kasacinis teismas priima sprendimus ne dėl faktinių bylos aplinkybių, o tik dėl teisinių klausimų. Kasacinis skundas gali būti teikiamas tik **remiantis teisiniais motyvais**, taigi jei yra pažeisti įstatymai arba bendrasis teisės principas. Kasacine tvarka skundžiami tik paskutine apeliacine instancija priimti sprendimai, t. y. sprendimai, kurių nebegalima apskųsti apeliacine tvarka.

Kasacinį teismą sudaro vyriausiasis pirmininkas, pirmininkas, skyrių pirmininkai ir teisėjai. Prokuratūrai atstovauja generalinis prokuroras prie Kasacinio teismo arba generalinis advokatas. Teismą sudaro **trys kolegijos**: pirmojoje nagrinėjamos civilinės, komercinės, mokestinės ir drausminės bylos, antrojoje – baudžiamosios bylos, o trečiojoje – darbo ir socialinio draudimo teisės bylos. Kiekviena iš šių kolegijų padalyta į du skyrius: prancūzų ir olandų. Pagal taisykles kiekviename skyriuje posėdžiauja penki teisėjai.

Prieš priimdami sprendimą teisėjai išklauso **prokuroro** prie Kasacinio teismo išvadą. Kasacinis teismas gali priimti sprendimą atmesti kasacinį skundą. Jeigu pateiktiems argumentams nepritariama, skundas atmetamas, o apskųstas sprendimas tampa galutinis. Jeigu, Kasacinio teismo nuomone, apskųstas sprendimas priimtas dėl netinkamo įstatymo supratimo, panaikinamas visas šis sprendimas arba jo dalis ir perduodamas nagrinėti iš naujo arba neperduodamas. Jeigu bylą iš naujo reikia nagrinėti iš esmės, Kasaciniam teismui pateiktas sprendimas perduodamas nagrinėti tokią pat jurisdikciją kaip apskųstą sprendimą priėmęs teismas turinčiam teismui. Byla iš naujo nagrinėti niekada neperduodama tam pačiam teismui.

Pastaba

Pažymėtina, kad be civilinių teismų, baudžiamieji teismai – apeliacinio teismo baudžiamųjų bylų kolegijos, prisiekusiųjų teismas, pirmosios instancijos teismo baudžiamųjų bylų kolegijos (baudžiamųjų bylų teismas) ir policijos teismas (nagrinėjantis baudžiamąsias bylas) – taip pat nagrinėja civilinius ieškinius (paprastai susijusius su žalos atlyginimu), kuriuos pateikia civiliniai ieškovai, t. y. nusikaltimų plačiąja prasme aukos.

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos apie teismus pateikiama [Belgijos teisminės valdžios portale](#).

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Nuorodos

[Federacinė viešoji teisingumo tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 17/09/2015